

Лінгвокраїнознавство інтегрує знання з різних наук: мовознавства, об'єктом якого є вивчення мови, діалектів, літературознавства (література), фольклористики (фольклор), культурології (культура), географії (особливості територіального розташування), історії (факти), релігієзнавства (релігія), психології (ментальність, психологічні особливості етносу), іноземної мови (мови національних меншин), соціології (соціоповедінкові стереотипи). Лінгвокраїнознавча компетентність – це інтегративна якість особистості вчителя-україніста, яка включає цілісну систему знань, умінь та цінностей про національні традиції, звичаї, культуру країни, мова якої вивчається.

Отже, формування лінгвокраїнознавчої компетентності у майбутніх вчителів української мови та літератури повинно реалізовуватись на засадах компетентнісного підходу, що передбачає формування (утворення) мотивації, ціннісних орієнтирів, опанування форм і методів передачі лінгвокраїнознавчих знань, рефлексивні оцінки, установки на поглиблене вивчення лінгвокраїнознавства, володіння дієвою життєвою позицією щодо ретрансляції лінгвокраїнознавчих знань в освітній практиці школи.

Література

1. Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе [Текст] /Болотов В.А., Сериков В.В. // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8 – 14.
2. Веклич Ю., Миронець Д. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції у процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови / Ю.Веклич, Д.Миронець // Молодь і ринок. – 2012. – № 3. – С. 118-121. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_3_28.
3. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка, как иностранного [Текст] / Е.М.Верещагин, В.Г.Костомаров – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Рус. яз., 1990. – 246 с.
4. Філатова Л.О. Компетентностный подход к построению содержания обучения как фактор развития преемственности школьного и вузовского образования [Текст] //Дополнительное образование.-2005. – №7. – С.9 – 11.

УДК 159.9

ВОРОНОВА О. Ю.

Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ ПЕДАГОГА-ВИХОВАТЕЛЯ

Існує багато факторів, які впливають на формування та розвиток професіоналізму педагога-вихователя. Особливий інтерес викликає поняття професійної рефлексії в сфері педагогічної діяльності, де з виділених загальних, типових характеристик рефлексивної діяльності спеціаліста робиться спроба виявити її специфічні особливості. Розгляд та вивчення цих понять дозволяє

наблизитися до розуміння механізмів удосконалення професіоналізму вихователя. Проблема розробки теоретико-методологічних та технологічних засад вивчення рефлексії педагогів-вихователів є актуальною та необхідною. Тому метою даного дослідження є теоретичне узагальнення принципів та особливостей професійної рефлексії.

Рефлексія в професійній діяльності педагога-вихователя може виступати як складова частина професійної самосвідомості (Н.В.Кузьміна, Я.Л.Коломінский, Г.С.Сухобска, С.П.Вершловский, О.Д.Алфьоров, О.А.Поліщук, Б.Д.Брагіна та ін.); як елемент педагогічної професійної діяльності (Є.М.Шиянов, І.Б.Котова, Л.М.Мітіна, Ю.Н.Кулюткін і ін.); як процес особистісного (М.А.Віслогузова, Ф.Б.Сушкова, Т.Н.Щербакова й ін.) і професійного розвитку (А.К.Маркова, Н.В.Кузьміна, А.О.Реан, Є.І.Рогов, М.В.Кларін, І.П.Раченко, Н.Ю.Посталюк і ін.). Дослідження «рефлексії» здійснюється у рамках наступних аспектів: суб'єктно-особистісний аспект, професійно-педагогічний аспект, професійно-особистісний аспект.

Отже, професійна рефлексія дозволяє людині оцінити свої професійні здібності, співвіднести їх із цілями й очікуваними (планованими) результатами своєї професійної діяльності. Професійна рефлексія як область самопізнання виникає вже на перших етапах професійного становлення: у процесі професійного навчання й на початковій стадії реалізації професійних функцій. У міру засвоєння професійного простору така рефлексія стає більш стабільною і глибокою. Вона починає містити в собі вивчення власного досвіду не тільки професійного сьогодення, але й минулого, що дозволяє особистості краще зрозуміти свої можливості й ресурси, виробити індивідуальний стиль професійної діяльності, здійснити корекцію на всіх її етапах: ціленаправленності, планування, реалізації й ін.

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, відзначимо, що в дослідженні рефлексії педагога і вихователя використані основні підходи (суб'єктно-особистісний, професійно-педагогічний, професійно-особистісний). Теоретичне вивчення проблеми рефлексії вихователя ґрунтувалося на наступних принципах: принцип діяльнісного підходу, що відображає кореляцію між рефлексивною діяльністю і професійним досвідом; принцип суб'єктного підходу, що демонструє термінологічні особливості рефлексії протягом філософського й історичного простору; принцип комплексного підходу, що розкриває систему поглядів на проблему рефлексії з погляду різних наук: філософських, природничих, соціологічних, педагогічних і психологічних; принцип системного підходу, що реалізується через: аспекти професійної діяльності педагога: суб'єктно-особистісний, професійно-педагогічний, професійно-особистісний; через структурні компоненти рефлексії й через вивчення компонентів «Я-концепції» вихователя; а також через підбір психодіагностичних методик, тестів; принцип гуманістичного підходу, що ґрунтується на осмисленні педагогом своєї діяльності, її корекції з опорою на індивідуально-психологічні особливості всіх учасників виховного процесу; принцип аксіологічного підходу, що дозволяє вихователям зрозуміти цінність, значимість своєї професійної діяльності, що розкривається через мотиваційно-цільовий компонент рефлексії й виконання вправ, спрямованих на

вивчення відношення вихователя до своєї роботи; принцип процесуально-динамічного підходу, що характеризує діяльність вихователя через призму його професійної спрямованості, компетентності й готовності до здійснення рефлексивної педагогічної діяльності; принцип операціонально-технологічного підходу, що відображає рівні розвитку розумової діяльності вихователя з погляду різних наукових досліджень; принцип зворотного зв'язку, що характеризує рівень професійного розвитку вихователя, його професійної самосвідомості; принцип акмеологічного підходу, що показує динаміку розвитку рефлексії, сформованість образу «Я - професіонал», реалізацію в навчально-виховному процесі творчого підходу.

Література

1. Абдульханова, К.А. Психология и сознание личности (проблемы методологии, теории и исследования личности). Избранные психологические труды] / К.А. Абдульханова. - Воронеж, 1999. -304 с.
2. Акмеология: Учебник / под общ. ред. А.А. Деркача. - М, : Изд-во РАГС, 2004. - 688 с.
3. Анисимов О.С. Методологическая культура педагогической деятельности и мышления / О.С. Анисимов. - М. : Экономика, 1991 -414 с.
4. Ковалёв Б.П. Рефлексивная регуляция педагогической деятельности / Б.П. Ковалёв // Журн. Психология учителя. - М., 1989.-С. 6-9.
5. Котова И.Б. Эффекты и феномены педагогического взаимодействия / И.Б. Котова, Е.И. Рогов // Педагогическое взаимодействие: педагогический аспект. - М, 1990. - С. 3-14.
6. Котова И.Б. Феноменология и типология профессионального взаимодействия педагога / И.Б. Котова, В.И. Мареев, Е.И. Рогов. -Ростов н/Д, 1990.-35 с.
7. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. / А.Н. Леонтьев. - 2е изд. М.: Политиздат., 1997. - 304 с.
8. Осухова Н.Г. Становление творческой индивидуальности педагога / Н.Г. Осухова. – Педагогика, 1992. - № 3, № 4.

УДК 332.1

ГАВРИЛЕЦЬ О. В.
Мукачівський державний університет

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Особливе місце в системі формування та реалізації маркетингової стратегії та тактики діяльності будь-якого підприємства на ринку займає комплексне, всебічне та всеохоплююче вивчення, збір, аналіз та систематизація маркетингової інформації щодо споживчих потреб, особливостей їх формування та прояву. Саме функція маркетингових досліджень, як першочергова стадія підготовки маркетингової програми суб'єктів господарювання, забезпечує отримання такої інформації та підготовку на її основі ефективних маркетингових рішень спрямованих на

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>